

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Történelemtudományi Doktori Iskola

MAB-kód: D4

Az akkreditációs monitoreljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

*A MAB Testülete 2024. február 23-i ülésén hozott
2024/2/X/2/3. sz. határozat melléklete*

Tartalomjegyzék

I. Előzmények.....	3
II. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően.....	3
III. A monitorfeltételekkel kapcsolatos intézkedések értékelése	3
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika.....	3
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	4
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	5
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése.....	5
ESG 1.5 Oktatók	6
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	6
ESG 1.7 Információkezelés.....	7
ESG 1.8 Nyilvános információk.....	7
IV. Látogató Bizottság.....	8
V. Melléklet.....	9
V.1 Értékelőlap	9

I. Előzmények

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (továbbiakban: MAB) a felsőoktatási minőségbiztosítás európai sztenderdjei (Standards and Guidelines in the European Higher Education Area, ESG) alapján értékelte a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen működő Történelemtudományi Doktori Iskola (D4) minőségbiztosítási rendszerét. Ennek eredményeként a MAB Testülete 2021/10/VIII/1/3. sz. határozatával 2023 telén lefolytatandó monitorvizsgálat mellett akkreditálta 2026. november 26-ig.

A doktori iskola határidőre megküldte a monitoreljáráshoz szükséges beszámolót.

II. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A Bizottság a benyújtott dokumentum alapján helyszíni látogatás/online interjúk lefolytatását nem tartotta szükségesnek, ugyanakkor a beszámoló kiegészítéseként hiánypótlást kért több monitorfeltételt illetően.

Megállapítható, hogy a DI támaszkodni tudott az intézményi minőségbiztosítási szervezetre és ezáltal szorosabbá tudott válni az intézmény és DI közötti szakmai kapcsolat. A megkezdett minőségfejlesztési tevékenységek rendszerszintű kiteljesítéséhez ezen kapcsolat további mélyítése javasolt.

Pozitívumként kiemelendő, hogy a DI több olyan fejlesztést is megvalósított, amit a Bizottság opcionálisan teljesíthető ajánlásként fogalmazott meg.

A Bizottság az előírt tizenkilenc monitorfeltétel teljesítését 13 esetben megfelelőnek, 4 esetben részlegesen megfelelőnek értékelte. Két monitorfeltétel esetében, az eddig megtett fejlesztések alapján nem megfelelt szintű értékelést adott a Bizottság. A megfelelt szint alatt teljesített monitorfeltételek összességében az akkreditáció érvényességének fenntartását nem befolyásolják. Ezekhez a Bizottság további észrevételeket, kéréseket és javaslatokat fogalmazott meg.

A Bizottság a Történelemtudományi Doktori Iskola monitorbeszámolóját elfogadja és javasolja az akkreditációs hatály fenntartását.

III. A monitorfeltételekkel kapcsolatos intézkedések értékelése

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

Monitorfeltétel: *Az ESG-alapon szervezett minőségbiztosítás az intézményben és a DI-ben rövid múltra tekint vissza. Beágyazott kultúráról, kialakult rutinokról még nem beszélhetünk. A doktori*

iskolákat érintő új minőségbiztosítási rendszer a bevezetés kezdeti szakaszában van. Ebből következően szükséges az ESG-szemlélet meghonosításának és a minőségbiztosítási rendszer bevezetésének folytatása, a működtetés tapasztalatainak tudatos és szervezett gyűjtése, feldolgozása, a rendszer finomhangolása.

A DI-nek sikerült megújítania a Minőségbiztosítási Tervét, ami a korábbiakhoz képest erősebb kapcsolatot mutat az ESG-vel. A tervben a napi minőségbiztosítási munkát megkönnyítő, lehetővé tevő részletek ugyanakkor még nem kimunkáltak. A Minőségbiztosítási Tervben foglaltak végrehajtására bizonyítékok egyelőre nem állnak rendelkezésre, tekintettel arra, hogy a Minőségbiztosítási Terv 2023. november 14-én lépett hatályba. Beágyazott kultúráról, kialakult rutinokról tehát még mindig nem beszélhetünk. Nem erősítette a rutinok kialakulását a titkári poszton bekövetkezett változás sem. A monitorfeltétel teljesítése részlegesen megfeleltként értékelhető.

Monitorfeltétel: *A DI-ben értelmezhető a PDCA (Plan-Do-Check-Act) valamennyi betűje, azonban az egyes betűk között csak laza kapcsolatról beszélhetünk. Szükséges szakmailag megalapozottabb elemzések végzése. A mérhetőséget szem előtt tartó stratégiai és minőségcélok meghatározása során szükséges felhasználni a különféle felmérések, elégedettségmérések eredményeit. Szükséges a célelérés nyomán követésének folyamatos biztosítása, visszacsatolási mechanizmusok kidolgozása.*

Pozitívum, hogy a DI honlapján elérhetők a minőségcélok. Azonban az előző két évre kitűzött, ESG-sztenderdpontokhoz kapcsolódó minőségcélokhoz nem kerültek konkrét mérhető indikátorok meghatározásra. A jövőben a célok kitűzésekor a DI-nek figyelemmel kell lennie a különböző igény- és elégedettségmérési eredményekre. A célmeghatározás és a felmérés jelenleg két külön életet él, nem figyelhető meg közöttük kapcsolat. A DI által készített beszámoló érdemben nem tér ki a visszacsatolásra. A beszámolóban leírtak részben nem az adott témáról szólnak, részben pedig felületesebbek. A monitorfeltétel teljesítése jelen állapotban nem megfeleltként értékelhető.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

Monitorfeltétel: *Program kidolgozása a hallgatói lemorzsolódás javítására.*

Örvendetes, hogy a DI felelősei újragondolták képzéseik helyét, akciótervet dolgoztak ki a hallgatói lemorzsolódás megállítására. A disszertációírás ösztönzésére a komplex vizsga feltételeként disszertációs követelményt fogalmazott meg a DI, melynek hatása felmenő rendszerben lesz látható. A monitorfeltétel teljesítése megfeleltnek értékelhető.

Monitorfeltétel: *Cselekvési terv kidolgozása a képzések közötti koherencia megteremtése érdekében.*

Érzékelhető volt a törekvés a párhuzamosságok megszüntetésére a Hittudományi és a Bölcsészettudományi Kar doktori képzései között. Fontos lenne ugyanakkor írott formában is látni, hogy a DI alapegységeinek számító “műhelyeknek” melyek az illeszkedési pontjai a képzési programhoz, milyen logika mentén szerveződnek. Javasolt egy taxatív lista összeállítása a működő műhelyekről, azok célkitűzéseiről (akár csak egy-egy mondatban), hogy az esetlegességek kiszűrhetőek legyenek. Jelenleg nem láthatók egyértelműen a kutatás-műhelyek-DI kapcsolódási pontjai: milyen intézményi, szervezeti logikák mentén szerveződik meg az oktatás, és egészen pontosan mi a folyamata és feltételei a műhelyteremtésnek (pl. mi alapján jöhetnek létre, milyen elvek mentén szűnnek meg). A monitorfeltétel teljesítése összességében megfeleltnek értékelhető.

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

Monitorfeltétel: *A 2019-ben megkezdett ESG-szemponatok szerinti folyamatok továbbvitele, fejlesztése és folyamatos monitorozása, a hallgatói igények követése és fokozott figyelembevétele.*

A Bizottság által korábban javasolt hallgatói igények követése és figyelembevétele a DI által megfelelt szinten teljesült. A hallgatói felmérések visszakövethetőek, továbbá a honlapon közlésre kerültek a begyűjtött adatokról készült elemzések és az egyes kérdőíves sablonok is. A kérdőívek közlésénél a DI eredményei mellett az összegyűjtött szintű felmérések is publikálásra kerültek. A jövőre vonatkozóan érdemes lehet további reflexió készítése a beavatkozás sikerességéről és eredményességéről.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

A Bizottság részéről hat monitorfeltétel került megfogalmazásra a komplex vizsgára és a doktori képzés végzésére vonatkozóan: a DI mindegyik monitorfeltételt megfelelt szinten teljesítette.

A komplex vizsga tekintetében javításra került (Egyetemi Doktori Szabályzat 11 § (12) pont alatt), hogy a vizsgabizottság tagjainak egyharmada semmilyen foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban nem állhat az egyetemmel.

A DI magyar és angol nyelvű Képzési Terve kiegészítésre került a komplex vizsga elméleti része alatt számonkérhető tárgyak, témakörök listájával, valamint a komplex vizsga felmenő rendszerben már nincs kreditesítve.

A DI Működési Szabályzatának VI. 6. pontjában rögzítésre kerültek az elfogadott idegen nyelvek.

A doktori képzés keretében meghirdetett tárgyak tematikája és követelményrendszere a DI által nyilvánosan elérhetővé vált. A dokumentumokra vonatkozóan további javítandó céllal fogalmazza meg a Bizottság, hogy a dokumentumokban eltérő sablonokkal és tartalmi mélységgel állnak rendelkezésre a tantárgyleírások. Javasolt egy egységes sablon alkalmazása ezen dokumentumok tekintetében, egyik ilyen minta lehet a Doktori és Habilitációs Iroda fejlődés sablonja.

A fokozatszerzési eljárási díjjal kapcsolatos szabályozást a DI szintén javította, így a 2016. évtől bevezetett doktori képzési rendben tanulóktól már nem kérnek díjat.

ESG 1.5 Oktatók

Monitorfeltétel: *A DI-nek hosszú távú, írásos HR-stratégiát kell kidolgoznia a törzstagutánpótlás érdekében.*

Ha nem is stratégiát készített a DI a törzstagutánpótlással kapcsolatban, a Bizottság előremutatónak értékeli a leírtakat. Bár továbbra is törekennyé teszi a DI működését, hogy a törzstagok száma a minimumon van, a hét törzstag szakmai kvalitásai és tudományos pályája garanciája a sikerességnek. A Bizottság javasolja végig gondolni, hogy miközben a DI hallgatóinak többsége régészeti programon folytatja tanulmányait, ez a megoszlás nem tükröződik a törzstagok összetételében. A monitorfeltétel teljesítését a Bizottság *megfeleltnek* értékeli.

Monitorfeltétel: *A DI programjai és a témakiúrói kar szakterületei közötti koherencia növelése szükséges.*

Bár ismétlésnek tűnik, a Bizottság itt is javasolja az oktatói kar és a műhelyek működése/működtetése közötti összefüggések tisztázását. Továbbra sem látható, hogyan alakulnak ki a kutatási témák, milyen feltételei vannak a műhelyalapításnak, és milyen mechanizmusok mentén szerveződik az oktatók ebbe vagy abba a műhelybe való beosztása, milyen intézményi konzekvenciája van a műhelyalapításnak. A monitorfeltétel teljesítése összességében *megfeleltnek* értékelhető.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

A Bizottság ezen a területen nem fogalmazott meg monitorfeltételt.

ESG 1.7 Információkezelés

Monitorfeltétel: *A témavezetők évenkénti tudományos tevékenységének megítélése során, szükséges figyelembe venni a témavezető aktivitását az elmúlt években, illetve a témavezető kutatási területét is. Szükséges továbbá a külföldi témavezetők szakmai munkásságának rendszeres értékelése is.*

A beszámolóból és a kiegészítő adatkérésben közöltekből nem állapítható meg részletesen az, hogy a témavezetők tudományos tevékenységének megítélésére milyen módszerek, elvek, szempontok alapján kerül sor; a nem magyar témavezetők hiteles publikációs adatait hogyan tudja a DI áttekinteni. A felsorolt kérdések megválaszolatlanok maradnak. Ennek okán a monitorfeltétel teljesítésének értékelése jelen pillanatban: *nem felel meg.*

Monitorfeltétel: *A külföldi hallgatók arányának növekedése, a műhelyek egyenetlen terhelése, a számos külső témavezető miatt szükséges a témavezetői tevékenység folyamatos és rendszeres értékelése, továbbá a hallgatók előrehaladását követő monitoringrendszer kidolgozása és működtetése. Szükséges a témavezetők terhelésének folyamatos követése, illetve szükséges az aktuális terhelés figyelembevétele az új hallgatók témavezetőinek kijelölése során.*

A beszámoló nem tér ki a témavezetői terhelés nyomon követésére. A DI a témavezetői tevékenység/hallgatói előrehaladás ellenőrzésének felületeként a Neptunt jelölte meg. Az ellenőrzés módja és gyakorisága, az ellenőrzött adatok köre nem beazonosítható a beszámoló és a kiegészítő adatok bekérését követően sem. A témavezetői terhelés követése – a 6 hallgató/témavezető mutató figyelésén kívül – nem megoldott. A hallgatói előrehaladás folyamatos követése érdekében a Neptun mellett a DI egyéb eszközökkel is él. (Részelőrehaladás – 40 „szabványoldal”, doktoranduszkonferencia.) Olyan eszközök tehát már rendelkezésre állnak, amelyekre felépíthető egy jól funkcionáló monitoringrendszer. A monitorfeltétel teljesítése *részlegesen megfeleltként* értékelhető.

ESG 1.8 Nyilvános információk

A DI alhonlapja az akkreditációs jelentésben foglalt észrevételek alapján sokat fejlődött. A monitorfeltétel teljesítése *megfeleltnek* értékelhető. A Bizottság ugyanakkor felhívja a DI figyelmét arra, hogy az áttekintés során számos 404-es hibakódra futó link található a honlapon (pl. <https://btk.ppke.hu/oktatas/doktori-kepzesek-ph-d-es-habilitacio/tortenelemtudomanyi-doktori-iskola> vagy egyes régebbi [2010 előtti] disszertációkra mutató linkek). Mindenképp javasolt a honlap ilyen szempontú áttekintése és karbantartása.

A kutatóhelyekkel kötött együttműködési megállapodásait a DI aktualizálta, bár azok a monitoreljárás idejében még nem voltak nyilvánosak. Ezt a DI kérésre elérhetővé tette az az ODT-profilja felületén. A monitorfeltétel teljesítése megfeleltnek értékelhető.

Az angol honlap fejlesztése tekintetében megállapítható, hogy tartalmában továbbra is jóval szegényesebb a magyar honlaphoz képest. A honlapon több olyan link van, ami a magyar nyelvű honlapra visszavezeti az érdeklődőt. Bár a magyar oldalon a DI alkalmazza a perjeles címzési gyakorlatot (magyar/angol címadás és menüpontok), még így is marad olyan link, ami kizárólag magyar nyelvű. Továbbá megállapítható, hogy minőségbiztosításról, valamint a DI személyi háttéréről kizárólag a magyar honlapon, magyar nyelven érhető el tájékoztatás. Összességében a monitorfeltétel teljesítése részlegesen megfeleltként értékelhető. Az intézménynek és azon belül a DI-nek továbbra is kiemelt figyelmet kell szentelnie a nyilvános tájékoztatásra, a képzés nyelvein.

A felvételi tájékoztató kiegészítésével (minimálisan elérendő pontszám, felvenni tervezett létszám) kapcsolatban megállapítható, hogy a DI ezt felmenő rendszerben, a 2024. évi felvételi időszaktól fogja teljesíteni. A 2023. évi felhívásban ezek az információk még nem szerepeltek, ennek okán a monitorfeltétel teljesítése részlegesen megfeleltként értékelhető.

IV. Látogató Bizottság

A Bizottságot a MAB Testülete nevezte ki 2021. május 28-i ülésén, és a következő tagokból áll:

Elnök: Valuch Tibor, egyetemi tanár, Eszterházy Károly Egyetem

A Bizottság elnöke nem tudta vállalni a monitoreljárásban való részvételt.

Tagok:

Ablonczy Balázs, egyetemi docens, Eötvös Loránd Tudományegyetem

Musinszki Zoltán, egyetemi docens, Miskolci

Dávid Benjámin, doktorandusz, Szegedi Tudományegyetem

Dányi Beatrix, MAB-szakreferens

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság Titkársága részéről kijelölt ügyvivő: Csonka Diána

V. Melléklet

V.1 Értékelőlap

SZTENDERD	Monitorfeltételek a MAB Testület 2021/10/VIII/1/3. sz. határozata alapján	MEGFELELT	RÉSZLEGESEN MEGFELELT	NEM FELEL MEG
1.1 Minőségbiztosítási politika	Az ESG-alapon szervezett minőségbiztosítás az intézményben és a DI-ben rövid múltra tekint vissza. Beágyazott kultúráról, kialakult rutinokról még nem beszélhetünk. A doktori iskolákat érintő új minőségbiztosítási rendszer a bevezetés kezdeti szakaszában van. Ebből következően szükséges az ESG-szemlélet meghonosításának és a minőségbiztosítási rendszer bevezetésének folytatása, a működtetés tapasztalatainak tudatos és szervezett gyűjtése, feldolgozása, a rendszer finomhangolása.		X	
	A DI-ben értelmezhető a PDCA (Plan-Do-Check-Act) valamennyi betűje, azonban az egyes betűk között csak laza kapcsolatról beszélhetünk. Szükséges szakmailag megalapozottabb elemzések végzése. A mérhetőséget szem előtt tartó stratégiai és minőségcélok meghatározása során szükséges felhasználni a különféle felmérések, elégedettségmérések eredményeit. Szükséges a célélérés nyomon követésének folyamatos biztosítása, visszacsatolási mechanizmusok kidolgozása.			
1.2, 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	Program kidolgozása a hallgatói lemorzsolódás javítására.	X		
	Cselekvési terv kidolgozása a képzések közötti koherencia megteremtése érdekében.	X		
1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	A 2019-ben megkezdett ESG-szemponatok szerinti folyamatok továbbvitele, fejlesztése és folyamatos monitorozása, a hallgatói igények követése és fokozott figyelembe vétele.	X		

SZTENDERD	Monitorfeltételek a MAB Testület 2021/10/VIII/1/3. sz. határozata alapján	MEGFELELT	RÉSZLEGESEN MEGFELELT	NEM FELEL MEG
1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése	A komplex vizsgára vonatkozó szabályozásban – a hatályos rendelkezésekkel összhangban – egyértelművé kell tenni, hogy a vizsgabizottság tagjainak legalább egyharmada semmilyen módon nem állhat foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban az egyetemmel, törölve a „vagy nem az adott doktori iskola oktatója” kitélt. Ez az Egyetemi Doktori Szabályzat 11. § (13) pontjára vonatkozik, tehát minden PPKE-n működő doktori iskolát érint, egyetemi szinten javítandó.	X		
	Az Nftv. 72. § (5) bekezdése az ODT hatáskörébe utalja a komplex vizsga szervezési elveinek meghatározását, ami alapján a komplex vizsga elméleti része alatt számonkérhető tárgyak, témakörök listáját a Képzési Tervben fel kell sorolni. A DI, a komplex vizsga elméleti része alatt számonkérhető tantárgyak listáját, illessze be a Képzési Tervbe.	X		
	A DI Képzési Tervét igazítsa az Nftv. végrehajtásáról szóló 87/2015. (IV.9.) Korm. rendelet 54. § (3) bekezdéséhez, miszerint a komplex vizsgához nem rendel kreditet.	X		
	A doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 13. § (3) bekezdése értelmében a DI szabályzatában rögzíteni kell a nyelvi követelmények teljesítéséhez elfogadott valamennyi idegen nyelvet.	X		
	Szükséges a doktori képzés keretében meghirdetett tárgyak tematikájának és követelményrendszerének a jelenleginél részletesebb dokumentálása és nyilvánosan elérhetővé tétele.	X		

SZTENDERD	Monitorfeltételek a MAB Testület 2021/10/VIII/1/3. sz. határozata alapján	MEGFELELT	RÉSZLEGESEN MEGFELELT	NEM FELEL MEG
	Az Nftv-hez igazodva, szükséges a fokozatszerzési eljárási díj kivethetőségének pontosítása a Hallgatói Térítési és Juttatási Szabályzatban, a DI Működési Szabályzatában, valamint a honlapon tájékoztató anyagokban.	X		
1.5 Oktatók	A DI-nek hosszú távú, írásos HR-stratégiát kell kidolgoznia a törzstagutánpótlás érdekében.	X		
	A DI programjai és a témakiírói kar szakterületei közötti koherencia növelése szükséges.	X		
1.7 Információkezelés	A témavezetők évenkénti tudományos tevékenységének megítélése során, szükséges figyelembe venni a témavezető aktivitását az elmúlt években, illetve a témavezető kutatási területét is. Szükséges továbbá a külföldi témavezetők szakmai munkásságának rendszeres értékelése is.			X
	A külföldi hallgatók arányának növekedése, a műhelyek egyenetlen terhelése, a számos külső témavezető miatt szükséges a témavezetői tevékenység folyamatos és rendszeres értékelése, továbbá a hallgatók előrehaladását követő monitoringrendszer kidolgozása és működtetése. Szükséges a témavezetők terhelésének folyamatos követése, illetve szükséges az aktuális terhelés figyelembe vétele az új hallgatók témavezetőinek kijelölése során.		X	
1.8 Nyilvános információk	A DI alhonlapjának korszerűsítése az 1.8-as fejezetben foglaltak szerint.	X		
	Időszerű a DI és a kutatóhelyek együttműködési megállapodásainak a megújítása, mert a jelenlegi megállapodások többsége a nyilvánosan elérhető adatok szerint már nem érvényes.	X		

M A B

MAGYAR FELSŐOKTATÁSI
AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

SZTENDERD	Monitorfeltételek a MAB Testület 2021/10/VIII/1/3. sz. határozata alapján	MEGFELELT	RÉSZLEGESEN MEGFELELT	NEM FELEL MEG
	A DI biztosítsa, hogy az angol nyelvű tanulmányi dokumentumok magyar nyelvű menüpontokon való keresztülhaladás nélkül is elérhetővé váljanak.		X	
	A DI a honlapon elérhető felvételi felhívásban nyújtson tájékoztatást a minimálisan elérendő pontszámáról, illetve a felvenni tervezett létszámáról.		X	